

Asia: VN/15849/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Jo koulutuspoliittisessa selonteossa asetettu ja nyt tässä hallituksen esityksessä esitetty tavoite vakiinnuttaa myönteisen erityiskohtelun rahoitus on Vantaan kaupungin näkökulmasta erittäin kannatettava. Tarve resursoida haastavilla alueilla sijaitsevia varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yksiköitä muita enemmän on pysyvä. Muutokset asuinalueiden sosioekonomisissa puitteissa ovat hitaita ja kasvatuksen ja opetuksen keinot vaikuttaa juurisyihin ovat minimaaliset. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa voimme lisäpanostuksella lieventää eriarvoistumiskehityksen vaikutuksia lasten ja nuorten kasvuun, oppimiseen ja hyvinvointiin.

On hyvä, että tutkimuksella ja tilastoanalyysillä on pystytty hyvin identifioimaan muuttujat, joiden perusteella voimme tunnistaa toimipisteet, joissa tarve lisäpanostukseen on. Monissa kunnissa hyödynnetään samanlaisia kriteerejä kunnan omien resurssien kohdentamisessa.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, valtionavustuksista koituu hallinnollista lisätyötä niin myöntäjälle kuin kunnillekin. Avustukseen välittömästi liittyvän haku- ja raportointivaiheen hallinnollisen työn lisäksi rahoituksen määräaikaisuus lisää rekrytointityötä, mikä erityisesti varhaiskasvatuksessa on haastavaa sillä samaan aikaan kuin hankkeiden ja mm. tämän tasa-arvorahoituksen turvin on voitu tarjota mielekkäitä urapolkuja omallekin henkilöstölle, alalla kamppaillaan henkilöstöpulan kanssa. Hankehallinnointiin ja rekrytointiin käytetty työaika on huomattava.

Vantaan kaupunki esittää, että tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden rahoitus siirrettäisiin osaksi kuntien valtionosuusjärjestelmää joko osana peruspalvelujen valtionosuutta tai osana opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta lisäämällä määräytymiskriteereihin vastaavia muuttujia, kuin mitä nyt avustuksen myöntämisperusteissa on ollut. Näin turvattaisiin rahoituksen kohdentuminen oikeisiin kuntiin.

Valtionosuusrahoitus vakiinnuttaisi toimintaa, parantaisi henkilöstön rekrytointitilannetta ja antaisi sekä kunnan että päiväkotien ja koulujen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta lisääville toimille vaikuttavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Määräaikaisesta rahoituksesta siirtyminen valtionosuusrahoitukseen säästäisi huomattavasti hallinnollista työtä.

Hallituksen esityksessä perusteluissa arvioidaan valtionosuusrahoituksen soveltumattomaksi yleiskatteellisuuden vuoksi. Kunnat ovat kuitenkin jo omilla päätöksillään rakentaneet myönteisen erityiskohtelun malleja, mikä osoittaa sen, että ongelma on tunnistettu kunnissa ja paikalliset päättäjät ovat nähneet toimenpiteiden tärkeyden ja ovat olleet valmiita osoittamaan siihen lisäresurssia. Kansalliselta tasolta tulevien varhaiskasvatusta ja koulutusta koskevien tavoitteiden toteuttaminen toimii myös paikallisella tasolla päätösten perusteluna. Ei ole syytä olettaa, että lisäresurssi ei ohjautuisi tarkoitettuun tarpeeseen.

Mikäli hallituksen esityksen mukaisesti päädytään kuitenkin siihen, että rahoitus myönnetään edelleen valtionavustuksena mutta vähennetään työtä myöntämällä avustus joka toinen vuosi kahden vuoden määrärahana, Vantaa esittää, että rahoitus mahdollistaa erilaiset toimet eriarvoisuuden ehkäisemisessä eikä avustuksen myöntämiskriteerit sitoisi opetuksen järjestäjiä vain tiettyihin toimiin. Hallituksen esityksessä tämä jätetään avoimeksi viittaamalla valtuutukseen määrätä asiasta tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Immonen Anna
Vantaan kaupunki / Kasvatus ja oppiminen